

**Ετήσιο Διεθνές Φεστιβάλ της
Κ.Σ.Δ.Ε.Ο. ΕΔΡΑ με αφορμή την
Παγκόσμια Ημέρα Ψυχικής Υγείας**

7 - 8 - 9 Οκτωβρίου 2011

**The HUB Events, Αλκμήνης 5 Κ.
Πειράλωνα, σταθμός Κεραμεικός**

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

Σε μια κρίσιμη περίοδο, όπου 210 μονάδες Ψυχικής Υγείας κινδυνεύουν να στερηθούν τη χρηματοδότησή τους και οι ψυχικά πάσχοντες να εγκαταλείψουν τα προγράμματα αποασυλοποίησης τους και να επιστρέψουν στα ψυχιατρεία, το 5ο ART 4 MORE '11 δηλώνει το παρόν στη διαδικασία ευαισθητοποίησης του κοινού μέσω της τέχνης με συζητήσεις, εκθέσεις και happenings.

**ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΥΠΑΘΩΝ ΟΜΑΔΩΝ**

Η «ΕΔΡΑ» είναι Κοινωνικός μη κερδοσκοπικός οργανισμός εποπτευόμενος από το Υπουργείο Υγείας που δραστηριοποιείται στο χώρο της Ψυχικής Υγείας και Νοητικής Υστέρησης από το 2001, με στόχο την προαγωγή της ψυχικής υγείας, την προάσπιση των δικαιωμάτων των ευπαθών και μη ευνοημένων ομάδων, την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση. Ο Οργανισμός λειτουργεί δύο Μονάδες Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης στα πλαίσια της αποασυλοποίησης, Στέγη Υποστηριζόμενης Διαβίωσης, Κέντρο Εναλλακτικής Απασχόλησης και Θεραπευτικών Δράσεων ανοικτό προς την κοινότητα, έξι Ψυχοπαιδαγωγικά Κέντρα για παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες (Περιστέρι, Ίλιον, Άγιοι Ανάργυροι, Βύρωνα, Δάφνη), Παιδική Πολιτιστική Λέσχη & ΛΕΣΧΗ ΑΜΕΑ στο Δήμο Ίλιου, Κοινωφελές Παντοπωλείο στο Δήμο Αγ. Αναργύρων, Κέντρο Κοινωνικής Οικονομίας στο Περιστέρι και το Πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι» (Περιστέρι, Βόλο, Πάτρα, Τρίκαλα). Παράλληλα, εκδίδει την FreePress Εφημερίδα «ΑΛΜΑ ΥΓΕΙΑΣ» υλοποιεί εθελοντικά προγράμματα, το Διεθνές φεστιβάλ τέχνης ART4MORE, την Πανατική αθλητική διοργάνωση ΑμΕΑ κ.ά.

Έκθεση Από όσους Σχεδιάζουν στο Περιθώριο
7 - 8 - 9 Οκτωβρίου 2011
12.00-00.00

non place art

Η έκθεση – δράση **Non-Place Art** έχει ως σημείο εκκίνησης τον ορισμό του Marc Augé για τους «μη-τόπους»: Τόποι μετάβασης ή διέλευσης από όπου διερχόμαστε, χρησιμοποιούμε και προσπερνούμε καθημερινά, όπως τα αεροδρόμια, οι λεωφόροι, κ.α. Τα έργα της παρούσας έκθεσης μοιάζουν με τους «μη-τόπους»: είναι σκίτσα που ξεπηδούν από μια υποσυνείδητη συγμή στην καθημερινότητά μας, χωρίς απαραίτητα να δημιουργήθηκαν με σκοπό να εκτεθούν ή έστω να φυλαχτούν, δεν αποτελούσαν δηλαδή τον «προορισμό» του δημιουργού τους.

Το φεστιβάλ δημιουργεί κάτι ανάμεσα σε ένα «χώρο έκθεσης» και έναν «τόπο κατοίκησης» για αυτά τα έργα, στρέφοντας πάνω τους την προσοχή του επισκέπτη. Έχουν έντονα προσωπικό χαρακτήρα καθώς αποκαλύπτουν ιδιωτικές στιγμές και περιστάσεις κάτω από τις οποίες δημιουργήθηκαν.

Η έκθεση αντικατοπτρίζει την επιστροφή της σύγχρονης καλλιτεχνικής δημιουργίας σε πιο απλοϊκές, πειραματικές και πρωτογενείς μορφές τέχνης, όπως η τέχνη των «ψυχικά ασθενών», ενώ προτείνει την ανάπτυξη μιας πηγαίας «γλώσσας εικόνων» ως τρόπο έκφρασης και ως εναλλακτικό θεραπευτικό μέσο ανάκτησης της ψυχικής υγείας.

Η έκθεση Non-Place Art φιλοξενεί σκίτσα σε λευκές σελίδες (doodles), στο περιθώριο σημειώσεων, σε post-its, moleskines, ημερολόγια και κάθε άλλη επιφάνεια όπου ένα σχέδιο μπορεί να γεννηθεί αυθόρμητα και απρογραμματίστα. Η συνύπαρξη έργων επαγγελματιών καλλιτεχνών με έργα υποστηριζόμενων από φορείς ψυχικής υγείας για τη δημιουργία μιας έκθεσης με «σκίτσα από το περιθώριο» δίνει ένα ελπιδοφόρο μήνυμα, αυτό της γνωριμίας με τις ευπαθείς ομάδες και της κοινωνικής ενσωμάτωσής τους.

Συμμετέχουν:

Ελένη Αγγέλου, Βασιλική Αναστασίου, Βανέσσα Αναστασοπούλου, Σωκράτης Αργεΐτης (SOX), Κατερίνα Βασιλειάδου, Λευτέρης Γιακουμάκης, Γιώργος Γούσης, Σπύρος Γούσης, Caputo Kallan, Λίλα Καλογερά, Δημήτρης Καλυβιώτης, Άννα Λέκκα, Γιώργος Μαραζιώτης, Άννα Μαυρομάτη, Βασίλης Μπόιουλας, Δήμητρα Νικολοπούλου, Σταυρούλα Παπαδάκη, Κων/νος Παπαμιχαλόπουλος, Παναγιώτης Πανταζής (PANPAN), Τάσος Παπαϊωάννου, Ορέστης Συμβουλίδης, Παναγιώτα Σιάτικου, Ακριβή Συμεωνίδη, Βάσω Φενέκου, Χρυσάνθος Χριστοδούλου, Μαρία Χριστοφοράτου, Στέλλα Χρονοπούλου,

Κέντρο Εναλλακτικής Απασχόλησης & Θεραπευτικών Δράσεων «ΔΙΑΔΡΟΜΗ» της Κ.Σ.Δ.Ε.Ο. ΕΔΡΑ, ΙΠΑΠ ΘΕΟΤΟΚΟΣ, Γεωργία Κάλκα (Πρόγραμμα ΔΡΩ 2007 Λευκωσία), Κων/να Μανδηλάρη (Οικοτροφείο ΠΟΡΕΙΑ), Εταιρία Κοινωνικής Ψυχιατρικής & Ψυχικής Υγείας, Οικοτροφείο «Καλλιπόλις» της ΑμΚΕ ΜΕΤΑΒΑΣΙΣ, Όθων Τετενές.

Happenings:

- «Soundscape's project» με τους Kinga Cito, Δημήτρη Ρεκούτη και Μάριο Κωστάκη Τρεις μουσικοί απορροφώνται από την παρούσα διάθεση και από τα τοπία που ταξιδεύουν στο μυαλό τους, με στόχο να προκαλέσουν - εικόνες, σχήματα και χρώματα. Καλούν φίλους να συμμετάσχουν σε αυτόν τον αυτοσχεδιασμό και με αφορμή τον ήχο και γύρω από αυτόν να χτίσουν έναν διαφορετικό τρόπο επικοινωνίας... (60') ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 07/10, 23.00
- "Μια εφημερίδα, ένα κόκκινο κουβάρκι κι ένα μουσικό...." - Βιωματικό εργαστήριο –παιχνίδι όπου το κοινό θα έχει την ευκαιρία να δημιουργήσει -με «ασήμαντα» υλικά- ένα εικαστικό έργο. Συντονισμός- Εμπύκωση: Μαντώ Κουρετζή και ομάδα σπουδαστών και αποφοίτων του τριετούς εργαστηρίου Παιδαγωγικής θεάτρου και θεατρικού παιχνιδιού του «ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ» (120') ΣΑΒΒΑΤΟ 08/10, 19.00.
- «Αυτοσχεδιασμοί στις σχέσεις» Η ψυχολόγος Έφη Κεραμιδά, μέσα από αυτοσχεδιασμούς με το κοινό, θα επικεντρωθεί στην επικοινωνία που καθορίζει τις σχέσεις ζωής. Τι λέμε αλλά τι εννοούμε πραγματικά; Ποιά είναι τα ψιλά γράμματα στην επικοινωνία μας; Γιατί δεν μας καταλαβαίνουν οι άλλοι; Γιατί δεν τους καταλαβαίνουμε κι εμείς; Γιατί επιλέγουμε λάθος συντρόφους και φίλους; Η δράση θα πραγματοποιηθεί στο χώρο της έκθεσης. (40') ΚΥΡΙΑΚΗ 09/10, 18.00.
- Dj Performance με ήχους ηλεκτρονικού βιολιού στο χώρο της έκθεσης, από τον Gkionock (240') ΚΥΡΙΑΚΗ 09/10, 19.00
- «Έψυνα!»... Ακροβατικό Χοροθέατρο από την Άννα Ομηρίδη. Ποίηση: Άννα Ομηρίδη, ενορχήστρωση: Γιάννης Φρασέρης. (10') ΚΥΡΙΑΚΗ 09/10, 22.00

2

Έκθεση
7 - 8 - 9 Οκτωβρίου 2011
12.00-00.00

θεραπευτική αρχιτεκτονική

Αναρτημένες επιστημονικές ανακοινώσεις (posters) από γραφεία και ερευνητικές ομάδες από όλο τον κόσμο που συμμετείχαν σε διεθνή συνέδρια και διαγωνισμούς με θέμα κτίρια και εφαρμογές της Θεραπευτικής Αρχιτεκτονικής στην καθημερινή ζωή.
Επιστημονική Επιμέλεια: Δρ. Ευαγγελία Χρυσικού

3

Ημερίδα
7 Οκτωβρίου 2011
17.00-21.00

εναλλακτικά θεραπευτικά μέσα

Α. «Θεραπευτική Αρχιτεκτονική» (17.00-19.00)

Ημερίδα με έργα Θεραπευτικής Αρχιτεκτονικής (οικοτροφεία, κέντρα ημέρας, προστατευόμενα διαμερίσματα, προσαρμοσμένες οικίες κ.ά.). Η ημερίδα θα δομηθεί γύρω από ένα διαδραστικό διάλογο διανθισμένο με ολιγόλεπτες εισηγήσεις επιστημόνων από την Ελλάδα και το εξωτερικό και παρεμβάσεις του κοινού. Τον συντονισμό θα αναλάβει η Δρ. Ευαγγελία Χρυσικού (Αρχιτέκτων Μηχανικός, Νοσοκομειολόγος). Συμμετέχουν με τοποθετήσεις η Dr. Urali Nanda (ΗΠΑ), η Annette Ridenour (Καναδάς), ο Dr Cornel Lustig (Ισραήλ), προσωπικότητες από το Ισραήλ, την Αμερική, τον Καναδά και το Ηνωμένο Βασίλειο.

Β. «Εναλλακτικά Θεραπευτικά Μέσα στην ψυχική υγεία ως συμπληρωματικό μοντέλο μείωσης της φαρμακευτικής αγωγής» (19.00-20.00)

Τα εναλλακτικά θεραπευτικά μέσα, αποδεδειγμένα από μελέτες που έχουν γίνει, έχουν καταδείξει την συμβολή τους όχι μόνο στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των ασθενών αλλά και σε θέματα πρόληψης ασθενειών και μείωσης της φαρμακευτικής αγωγής, τόσο σε

επίπεδο παθολογικό όσο και ψυχιατρικό. Η πιλοτική εφαρμογή ενός μοντέλου διαχείρισης εναλλακτικών θεραπευτικών μέσων από την "ΕΔΡΑ", έχει καταγράψει θετικά αποτελέσματα που θα παρουσιαστούν σε αυτή την συνάντηση και θα ανακοινωθούν στο επιστημονικό κοινό από τον επιστημονικά υπεύθυνο κ. Αλέξανδρο Οικονόμου και τον Ψυχίατρο των δομών κ. Χρύσανθο Μπουλά.

Γ. Αρχιτεκτονική Τοπίου – Θεραπευτική Γεωργία (Κήπος)» (20.00-21.00)

Με σημείο εκκίνησης την παρέμβαση της Δρ. Τζούλιας Τζώριτζη (Αρχιτέκτων Τοπίου-Δασολόγος-Περιβαλλοντολόγος) σχετικά με τη Θεραπευτική Κηπουρική και την εφαρμογή της στην Αρχιτεκτονική Τοπίου, το δεύτερο τμήμα της ημερίδας θα αναπτυχθεί γύρω από τη δημιουργία και τη χρήση κήπων με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά ως εναλλακτικών θεραπευτικών μέσων και στην υιοθέτηση ενός αρμονικότερου ρυθμού ζωής. Για παραδείγματα από την Ελλάδα θα μιλήσει ο κ. Μιχάλης Μανιαδάκης (Τεχνικός Ανθοκομίας- Σύμβουλος Οικολογικής Γεωργίας), ενώ θα γίνουν τοποθετήσεις από ειδικούς επιστήμονες από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

πρόγραμμα

	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 7/10/11		ΣΑΒΒΑΤΟ 8/10/11		ΚΥΡΙΑΚΗ 9/10/11
12.00	ΕΝΑΡΞΗ	12.00	ΕΝΑΡΞΗ	12.00	ΕΝΑΡΞΗ
17.00	ΗΜΕΡΙΔΑ: Α. ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ Συντονίστρια: Δρ. Ε. Χρυσικού	18.00	OPEN JAM SESSION – everyone invited Οποιοσδήποτε με μουσικό όργανο	18.00	Αυτοσχεδιασμοί στις Σχέσεις από την Έφη Κεραμιδά Η επικοινωνία καθορίζει τις σχέσεις ζωής
19.00	Β. ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΑ ΜΕΣΑ Συντονιστής: Α. Οικονόμου.	19.00	ART JAMMING – Μια εφημερίδα, ένα κόκκινο κουβάρι και ένα μουσικό, Εικαστικό Παιχνίδι από το Σχολείο Παιχνιδιού	19.00	DJ Performance με ήχους ηλεκτρονικού βιολιού από τον Gkionock
20.00	Γ. Αρχιτεκτονική Τοπίου & Θεραπευτική Γεωργία (Κήπος) Συντονιστές: Μ.Μανιαδάκης, Δρ.Τ.Τζώρτζη.				
21.00	DJ SET Neutron (C.O.S.) PARTY ημερίδας - ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΕΚΘΕΣΗΣ	21.00	ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΥΝΑΥΛΙΑ Dj Telson Pan Pan & Nefeli Walking Undercover Βυσσινόκηπος Cold Feet Project Liber Animus Ηλιάννα Τσαπατσάρη	22.00	«Ύψινα!» Ακροβατικό Χοροθέατρο με την Άννα Ομηρίδη
23.00	SOUNDSCAPE'S PROJECT με τους Kinga Cito, Δημήτρη Ρεκούτη και Μάριο Κωστάκη				

Ώρες εκπροσώπησης φορέων στον κάτω όροφο: 14.00-20.00.

Προσβασιμότητα σε ΑμεΑ

επικοινωνία

Μαρίτίνα Κονταράτου

Υπεύθυνη Πολιτιστικών
Τηλ: 210 5901243, κιν.: 6942056334
e-mail: arts.edra@gmail.com
www.edra-coop.gr

Γκούτσιου Αριστέα

Υπεύθυνη Δημ. Σχέσεων &
Κοινωνικού Μάρκετινγκ
τηλ./φαξ: 210-5913826
κιν.: 6936 784724
E-mail: mko.edra@gmail.com
www.edra-coop.gr

οργανωτική ομάδα

Μαρία Κερασόγλου

Πρόεδρος Οργανισμού Κ.Σ.Δ.Ε.Ο –
«ΕΔΡΑ»

Μαρίτίνα Κονταράτου

Καλλιτεχνική Επιμέλεια Φεστιβάλ
«ART FOR MORE»

δημ. σχέσεις & προβολή φεστιβάλ

Γκούτσιου Αριστέα

Υπ. Δημ. Σχέσεων & Κοινωνικού
Μάρκετινγκ

Σταύρος Θεοδωρακόπουλος

Τμήμα Δημ. Σχέσεων & Κοινωνικού
Μάρκετινγκ

επιστημονική επιτροπή

- κ. Οικονόμου Αλέξανδρος, Επιστ. Υπεύθυνος Κ.Σ.Δ.Ε.Ο. «ΕΔΡΑ» (Msc. Ψυχικής Υγείας - Ιατρική Σχολή Αθηνών, Κοινωνικής Ψυχιατρικής - Ιατρική Σχολή Ιωαννίνων, Κοινωνικής Πολιτικής και Ανθρωπολογίας - Πάντειο Πανεπιστήμιο),
- Δρ. Ευαγγελία Χρυσικού, Αρχιτέκτων Μηχανικός - Νοσοκομειολόγος, ΣυνThesis Architects, Εκπρόσωπος στην Ελλάδα του International Academy for Design and Health,
- κα. Κονταράτου Μαρίτίνα, Υπεύθυνη Πολιτιστικών Κ.Σ.Δ.Ε.Ο. «ΕΔΡΑ» (Master of Arts του Τμήματος Ιστορίας Τέχνης του Πανεπιστημίου Essex)
- Δρ. Τζούλια Τζώρτζη, Αρχιτέκτων Τοπίου-Δασολόγος-Περιβαλλοντολόγος - Διευθύντρια Οργανισμού Διοίκησης & Διαχείρισης Πάρκου Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης «Αντώνης Τρίτσης»
- κ. Μανιαδάκης Μιχάλης, Τεχνικός Ανθοκομίας-Σύμβουλος Οικολογικής Γεωργίας
- Μαθιούδη Ξένια, Υπεύθυνη Οικοτροφείου «Ιπποκράτης ΙΙ», Πρόγραμμα Εναλλακτικών Θεραπευτικών Μέσων στα Οικοτροφεία Κ.Σ.Δ.Ε.Ο. «ΕΔΡΑ»
- Κίτσος Δημήτρης, Υπεύθυνος Οικοτροφείου «Ιπποκράτης Ι», Φυσιοθεραπευτής -Πρόγραμμα Εναλλακτικών Θεραπευτικών Μέσων Οικοτροφείων Κ.Σ.Δ.Ε.Ο. «ΕΔΡΑ»
- Τσαρούχη Βιβή, Ψυχολόγος - Πρόγραμμα Εναλλακτικών Θεραπευτικών Μέσων Οικοτροφείων Κ.Σ.Δ.Ε.Ο. «ΕΔΡΑ»
- Αποστολίδου Ευαγγελία, Εργοθεραπεύτρια - Πρόγραμμα Εναλλακτικών Θεραπευτικών Μέσων Οικοτροφείων Κ.Σ.Δ.Ε.Ο. «ΕΔΡΑ»
- Δοϊτσιδη Μαρία, Κοινωνική Λειτουργός- Πρόγραμμα Εναλλακτικών Θεραπευτικών Μέσων στα Οικοτροφεία Κ.Σ.Δ.Ε.Ο. «ΕΔΡΑ»
- Μπουλάς Χρυσάνθος, Ψυχίατρος Κ.Σ.Δ.Ε.Ο. «ΕΔΡΑ» - Πρόγραμμα Εναλλακτικών Θεραπευτικών Μέσων Οικοτροφείων Κ.Σ.Δ.Ε.Ο. «ΕΔΡΑ»
- Μιχαηλίδης Χρήστος, Παθολόγος, Πρόγραμμα Εναλλακτικών Θεραπευτικών Μέσων στα Οικοτροφεία Κ.Σ.Δ.Ε.Ο. «ΕΔΡΑ»

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού

ΜΕ ΤΗΝ ΣΤΗΡΙΞΗ:

ΧΟΡΗΓΟΣ:

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΗΣ:

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

